

covníka Jamesa Lovelocka, ktorý na Schumacher College vo Veľkej Británii vyučuje Gaia-teóriu a hlbinnú ekológiu. Vo svojich prednáškach a nasledujúcej diskusii vysvetlil podstatu a prírodovedné základy Gaia-hypotézy 70. rokov a prehľad jej vývoja až po teóriu 90. rokov. Táto hypotéza predpokladá schopnosť pozemského systému regulovať klímu a chemické zloženie tak, že Zem neustále zostáva miestom vhodným pre život. Bola formulovaná pomerne jednoducho: Zem je jediným živým organizmom v homeostáze, ktorá je udržiavaná biotou. Zverejnenie tejto teórie vyvolalo vlnu kritických ohlasov, čo Lovelocka inšpirovalo k zložitejším modelom. Priamočiary pohľad na vývoj, príčina vyvoláva následok a ten sa stáva prípadne novou príčinou, po ktorej nasleduje ďalší následok, nahradil sieťami kladných a záporných spätných väzieb. V nich biota a prostredie na seba vzájomne vplyvajú,

a tým sa spoločne a súčasne vyvíjajú.

V rámci diskusného fóra, zameraného na filozofické súvislosti Gaia-hypotézy poskytol komentár z hľadiska modernej prírodovedy a filozofie RNDr. Mikuláš J. Lisický, CSc. Konštatoval, že gaiovský pohľad umiestňuje človeka do nezvyklej pozície. Nie je správcom zvereného majetku, nie je vykonávateľom poslanca, ani hračkou v rukách vyšších síl. Je rovnocennou súčasťou jedného veľkého systému plného zložitých kladných a záporných väzieb. Upozornil o. i. na tradície celostného chápania Zeme a Prírody v strednej a východnej Európe. Práce ruského prírodovedca Vernadského sú aspoň čiastočne známe i u nás. Málokto však vie, že Matica slovenská už r. 1944 vydala publikáciu Nikolaja O. Losskija: Podmienky dokonalého dobra. Autor je slovensky píšuci filozof ruského pôvodu. V knihe sú formu-

lované podobné princípy, k akým dospel J. Lovelock: *“Ako pri rastline list a koreň sú ústroje celku, ako pri živočíchoch srdce, oko, svaly sú podrobené celému organizmu, tak všetky rastliny, všetky živočíchy tvoria ešte väčší a zložitejší organizovaný celok, ktorý podlieha inému, ešte zložitejšiemu organickému celku, ktorým je naša planéta - Zem. Naša Zem je jedinou živou bytosťou a biosféra (súhrn rastlín a živočíchov) je ústrojom onej bytosti.”*

I v tom prípade, že hypotéza Gaia nebude prijatá ako vedecká teória, naďalej zostane zdrojom inšpirácie pre súčasnú vedu. Vyprovokovala široké vedecké diskusie, ktoré viedli k formulácii nových dôležitých hypotéz a k prehodnocovaniu mnohých vedeckých postojov. Bez ohľadu na to, či je vedecky správna, jej cieľom je vytvoriť spoločenskú atmosféru, založenú na úcte ku Gaii.

Mária Zelenáková

Spolupráca a efektívne rozhodovanie na miestnej úrovni

Dá sa vôbec dohodnúť? Určite sa dá o to aspoň pokúsiť. Treba sa naučiť hovoriť tak, aby nám iní rozumeli. Keď sa vieme naučiť riadiť auto, ovládať počítač, môžeme sa naučiť aj zlepšiť medziľudské vzťahy a komunikáciu. Mnohí sa o to snažili a nejednemu sa to podarilo.

Starostom obcí slovenskej a moravskej strany Bielych Karpát sa to tiež darí s aktívnou pomocou Spoločnosti pre trvalo udržateľný život - pobočky Biele Karpaty. Ďalšou z množstva ich spoločných aktivít bol kurz *“Efektívne vyjednávanie, komunikácia a riešenie konfliktov v ochrane a tvorbe životného prostredia”*, ktorý sa konal 16.-17. no-

vembra 1995 v Opatovskej doline. Uskutočnil sa vďaka finančnej podpore U.S. Agency for International Development, poskytnutej prostredníctvom ETP - projektu environmentálneho vzdelávania pre strednú a východnú Európu. Ich spoločným poslaním je prispievať ku skvalitneniu rozhodovacieho procesu v oblasti životného prostredia a presadzovať myšlienky dlhodobého udržateľného spôsobu života a občianskej spoločnosti.

Po odbornej stránke kurz zabezpečilo Centrum prevencie a riešenia konfliktov v Bratislave, ktoré svoju činnosť uskutočňuje už od r. 1991 ako súčasť medzinárodného vzdelá-

vacieho programu Partners for Democratic Change. V spolupráci so zahraničnými lektormi doteraz vyškolovalo vyše tisícov pracovníkov rezortu školstva, životného prostredia, práce a sociálnych vecí, ako aj zástupcov samospráv, podnikov a mimovládnych organizácií na Slovensku i v zahraničí. Pomáha hľadať cesty praktického uplatňovania demokracie v každodennom živote organizácií a lokálnych komunít.

Program kurzu vychádzal z konkrétnych požiadaviek účastníkov. V úvode sa predostrela akútne problémy z oblasti vedenia a rozhodovania miestneho zastupiteľstva, slabiny vo vyjednávaní, nedostatočné zručnosti v komunikácii a v riešení konfliktov, či už z pohľadu účastníka konfliktu, alebo z pozície tretej strany vťahovanej do konfliktu. Boli to dva dni praktických cvičení - spoločného nacvičo-

vania modelových situácií a ich analýza, kde sa lektori sústredili na situácie spomínané na začiatku kurzu.

Kurz tvorili tri nosné bloky – efektívne vyjednávanie, riešenie konfliktov a vedenie porád – popretkávané komunikačnými technikami rôzneho druhu.

V prvej časti účastníci nacvičovali rôzne situácie vyjednávania – medzi jednotlivcami, medzi skupinami, medzi jednotlivcami a skupinami. S pomocou lektorov zovšeobecnilí základné pravidlá rovnocenného i asymetrického vzťahu zúčastnených strán. Diskutovali o rozdieloch kompetitívneho (súperivého) a kooperačného (spolupracujúceho) vyjednávania. Vývoj konfliktu a možnosti intervencie v jeho jednotlivých fázach boli predmetom ďalších cvičení a diskusií. Účastníci demonštrovali rôzne konfliktne situácie každodenného života a spoločne sa snažili hľadať ich riešenia. Na záver si vyskúšali proces riešenia konfliktu pozostávajúci z desiatich krokov, ktorý ako teoretickú pomôcku pre nich pripravili lektori.

Účastníci považovali kurz za veľmi prínosný a konštatovali, že prišiel najmä k:

- osvojeniu si techník tímovej práce a spoločného rozhodovania, ako aj pozitívneho posilňovania a sebapoznania,
- efektívnemu organizovaniu a vedeniu porád – stretnutí miestneho zastupiteľstva,
- zoznámeniu sa so spôsobmi predchádzania a riešenia konfliktov pri každodennej práci z pozície tretej – neutrálnej strany, vstupujúcej do procesu riešenia konfliktu.

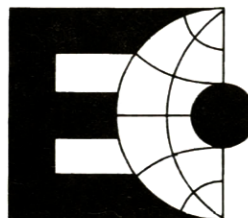
Séria kurzov zameraných na efektívne rozhodovanie na miestnej úrovni bude pokračovať aj v roku 1996. Bielokarpatskí starostovia sa s lektormi dohodli na jarnom nad-

stavbovom kurze a PDCS v spolupráci s ETP pripravuje na začiatok roka štyri trojdňové kurzy pre samosprávy z celého Slovenska.

Mária Zelenáková

Bližšie informácie môže poskytnúť Centrum prevencie a riešenia konfliktov. PDCS, Červeňova 4, 811 03 Bratislava, tel. 07/5318 073

POZVÁNKA
PRE VYSTAVOVATEĽOV
NA
MEDZINÁRODNÚ
VÝSTAVU
TECHNIKY A TECHNOLOGIÍ OCHRANY
A TVORBY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

ENVIRO '96

NITRA 24. 4. - 28. 4. 1996

KONTAKT:

AGROKOMPLEX
Výstavníctvo
Výstavná 4
949 01 Nitra

Obchodná skupina 1
Tel.: 087/531 138
536 848
Fax: 087/535 330